

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULARIN ÖZELLİKLERİ

Doç.Dr. İnci ALİCAN

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı

ÇOKTAN SEÇMELİ SORUNUN YARARLARI

- Objektif, geçerli ve doğru olması
- Geniş bir bilginin tek bir soru ile test edilebilmesi
- Entelektüel becerileri kesin bir şekilde ölçebilmesi
- Öğrenci ve eğitimci için ayrıntılı geri bildirim olanağı sağlaması
- Notlandırmanın kolay ve hızlı olması
- Geliştirilmesi ve kullanımının ucuz olması

ÇOKTAN SEÇMELİ SORUNUN KISITLILIKLARI

- Doğru olmayan seçenekleri hazırlamanın uzun zaman alması
- Bazı ip uçlarının doğru cevapların algılanmasını zorlaştırması
- Yorumlama hatasına açık olması (2 veya daha fazla sayıda benzer cevap varsa.)
- İletişim ve pratik becerilerini ölçmemesi

ÇOKTAN SEÇMELİ SORU HAZIRLARKEN SIK YAPILAN HATALAR

- İfadelerin yetersiz ve kısa olması
- Soruların yeterince açık olmaması
- Cevabın karmaşık, bilmece gibi olması
- Cevabın seçenekler arasında çok belirgin olması
- Doğruluğu tartışmalı olabilecek konuların soru olarak sorulması
- Öğrencinin kendi düşüncesinin sorulması

ÇOKTAN SEÇMELİ SORU HAZIRLARKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

1. Sorunun ölçülmek istenilen bilgi ile uyumu:

- Doğru seçeneğin aşıkâr olduğu (çekici çeldirici) soru sorulmamalıdır.
- İşe yaramayan çeldiricilerin (etkisiz çeldirici) bulunduğu sorular sorulmamalıdır.

2. Soru kökü ile ilgili olarak:

- Kişisel görüş ve yargı sorulmamalıdır.
- Soru kökü gereğinden uzun olmamalı, cevabın istenmiş şekli karmaşık ve dolambaçlı olmamalıdır.
- Soru kökünün bir bölümü seçenekler arasında taşınmamalıdır.

3. Seçenekler ile ilgili olarak

Seçenekler herkesin anlayabileceği kelimelerle ifade edilmeli ve olabildiğince kısa ve açık olmalıdır.

- Gereğinden fazla kelime kullanılmamalıdır.
- Ölçülmek istenilen bilgiye ilişkin öğeler doğrudan belirtilmelidir.
- Soru kökünde kullanılan kelimeler seçeneklerde tekrarlanmamalıdır.
- Sorunun kökü olumsuz ise, seçenekler de olumsuz olmamalıdır. Olumsuzluk takısı *dikkat çekici* hale getirilmelidir.
- Doğru seçenek, çeldiricilere göre daha spesifik, daha uzun ve daha kapsamlı olmamalıdır.
- Her seçenek kendi başına anlamlı olmalı ve sorunun devamı olarak okunabilmelidir.
- Üç mantıklı ve kabul edilir seçenektan fazlasını bulmakta zorlanıldığı diğer seçenekler uydurulmamalıdır.
- Soru kökünde yer alan tanım ve kelime doğru seçenek içinde tekrar edilmemelidir.
- “Yukarıdakilerin hepsi doğru” veya “yukarıdakilerin hepsi yanlış” şeklindeki seçenekler mümkün olduğunca az kullanılmalıdır.
- Seçenekler arasında birbirinin zıddı olan 2 seçenek yer almamalıdır.
- Doğru seçenekler her soruda farklı sırada olmalıdır.
- Seçeneklerde ya tekil ya da çoğul kullanılmalıdır.
- Akıl karıştırıcı, herkes tarafından anlaşılmayan kelimeler kullanılmamalıdır.
- “Hiçbir zaman”, “her zaman”, “sık sık”, “bazen” gibi kelimeleri kullanırken dikkatli olunmalıdır.

- İyi bilinen ve tüm dünyada kabul edilen doğru isimler kullanılmalıdır.
- Özel isimler aynı düzen içinde kullanılmalıdır.
- Uluslar arası düzeyde benimsenmiş kısaltmalar kullanılmalıdır.

4. Rakam (değer) kullanma ile ilgili olarak:

İstatistiksel sayılar herkes tarafından kabul edilmemişse sorun yaratabilir.

- Özel durumlar dışında, tek sayı (değer) yerine alt ve üst sınırlar verilmelidir.
- Seçeneklerde belirtilen rakam aralıkları birbirleriyle çakışmamalıdır.
- Sayılar artan veya azalan veya azalan sıralama içinde verilmelidir.
Karışık sıralamak dikkati dağıtır.
- Rakamlar her zaman belirtilmelidir.
- Birim ölçüler her zaman belirtilmelidir.
- Seçenekler aynı düzen içinde verilmelidir.